

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibila pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele neîncadrate se refuza. Articoll nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Preparandie de fete.

Sibiin, 9 Martie n.

Știm, că prin un enunțiat al ministrului de culte s'a interz. s bisericilor românești creșterea și cuahficarea de învățătore române la actualele noastre institute pedagogice, cu motivarea că în secul legii de instrucțiune fetele se pot crește și se pot cuahfica numai la pedagogii de fete.

Suntem deci înaintea alternativei, ca sau se renunțăm la învățătore, sau se ni-le crescem la institutele existente de fete din patria noastră.

După vederile noastre, ne este preste puțină se renunțăm în statul nostru învățătore la învățătore și la activitatea acelor.

Este lucru constatat și recunoscut acum și la noi, că învățătorele ne fac serviciu forte bun în școlă.

A crescut binisor numărul fetițelor noastre, cari au absolvat școlile civile, și cari reclamă aplicare, și noi deocamdată numai în școlile noastre le putem aplica.

Între obiectele de învățământ trebuie să dam în școlile de fete mai mare atențiune lucrului de mână femeie, și acesta trebuie să o facem chiar și din considerațiuni naționale.

Frumosul nostru port românesc începe a dispăre, chindesiturile admirabil de frumoase, conservate încă la țerancele noastre, au început a se corci.

Școlă este chihămată să conserve, să reintroducă portul curat românesc, să conserve modelele de cusături românești și să le cultive cu totă căldura inimii.

Lucrarea acesta e rezervată școlei noastre, învățătorelor noastre, și noi avem datorința să provedem școlile noastre cu asemenea învățătore conștie de chihămarea lor.

Îndeosebi trebuie să căutăm, ca învățătorele noastre să le creștem noi în școlile conduse de noi sub îngrijirea și sub ocrotirea bisericilor noastre.

Sunt multe motive, cari vorbesc cu înțepire pentru preparandii româ-

nești de fete sub ocrotirea bisericilor noastre.

Vom aduce numai unele.

În raport cu concetățenii nostri sași noi stăm mult înapoia lor în ce privește școlile de fete.

Compatrioții nostri sași pretutindenea au școle, și pretutindenea au școle bune.

Noi avem puține școle de fete. În întreg Ardelul avem numai 2 școle civile de fete, una în Blăș, alta aici în Sibiu.

Fetițele noastre învață în școle străine, aproape numai în școle ungurești.

Aduc deci cu sine suficiente cunoștințe din limba magiară și din literatura magiară, și în pedagogie nu li-s'ar face greutăți din limba magiară.

Fetițelor acestora pedagogiile sunt chihămate să le dea cunoștințele necesare penru-ca să pôtă fi bune dascălăte în școlile noastre.

Atinse acestea, cum s'ar zice, „per summos apices” trecem la modalitățile înființării de pedagogii de fete, căci necesitatea nime nu o va trage la îndoielă.

Frații greco-catolici de bună sēmă încă vor fi pătruși ca și noi de necesitatea de a ne crește noi dascălătele noastre.

Noi vorbim deocamdată numai pentru noi.

Pareren noastră e că în situațiunea de azi, cu multele noastre neajunsuri, cu proverbiala noastră sărăcie, ajunge dacă noi vom înființa o pedagogie de fete pentru întreaga provincie metropolitană, independentă de actualele noastre pedagogii, și o vom pune în un oraș, în care avem datorința să întărim inteligența noastră.

Orașul ne este indiferent: Clujul, Oradea mare, ori Timișora, pentru noi e egal, numai să se facă cât mai curând.

O înțelegere între consitoriile noastre eparchiale și cel metropolitan ar regula amănuntele în toate direcțiunile.

E vorba de o cestiune culturală, și e timpul suprem, să ne trezim și să

lucrăm și noi, cum lucrăză alte popóre.

Ar fi dureros, când și la cestiunea acesta s'ar pune pondul principal pe financiarea ei.

În acel cas am ajunge acolo, unde stăm cu seminariul nostru arhidiecezan, la care tot finanțăm de 20 de ani, și nu am dat un pas înainte.

Să auzim glasul bărbaților nostri cu inimă pentru cultura poporului nostru.

Din dietă. Sensația vieții parlamentare e încă tot propunerea de Sâmbătă a ministrului-president Tisza pentru susceperea cunoscutelor restricțiuni în regulamentul camerei. Nu numai partidele opoziționale pun în vedere opoziție ad infinitum contra votării acelei propuneri, ci chiar și în partidul liberal sunt destui de aceia, cari — au nedumeriri față cu oportunitatea propunerii. În partidul liberal, cum vestesc unele ziare din capitală, sunt trei grupări: cam 50—60 vor merge necondiționat cu Tisza, ear' ceilalți, susținând că în conferența partidului Tisza nu li-a făcut cunoscute și detaliurile propunerii, accentuăz temeri față cu punctul referitor la revisuirea regulamentului, care — conform propunerii — încă ar avé să se facă sub vigorea restricțiunilor cuprinse în propunere. Dintră acestia, unii ar voi, ca revisuirea regulamentului să fie acasă din cadrul propunerii și, la timpul seu, să se facă pe baza unui pact între toate partidele; alții ar voi, ca Tisza să le presinte în o conferență de partid proiectul întreg al contemplatului regulament nou încă înainte de începerea discuțiunii în dietă asupra propunerii cestionate, penru-ca să știe întru cât atinge acel proiect libertatea votului și astfel să pôtă sprigini liniștiți propunerea.

În această direcție s'au și încercat deja unii să înduplece pe Tisza, dar' acesta a declarat că nimic nu retractăză din textul propunerii. Intenția lui nu e să introducă cloșura, cum se tem unii, ci să facă imposibilă pentru totdeauna obstrucția tehnică.

Lupta parlamentară pe chestia propunerii acesteia va fi deci cât se pôte de înversunată. Tisza nu va ceda nimic, opoziția nu se va lăsa, și astfel ușor pôte să urmeze

expedientul de mult cobit, — că dieta de acum va fi disolvată.

Héderváry — ministru. Fôia-oficială aduce în numărul de Dămecă autograful preafnalt dto 3 Martie, semnat de M. Sa și de ministrul-president Tisza, prin care contele Khuen-Héderváry e numit ministru à latere.

Noul ministru a depus jurământul alaltăeri.

Răsboiul. O escadră japoneză, cu șapte vase de răsboi și numeroși torpilori, Sâmbătă după amiază a sosit pe neașteptate la gurile portului Vladivostok și timp de preste o oră a bombardat orașul. Un raport al agenței telegrafice rusești zice că bombardarea nu a făcut nici o stricăciune nici orașului, nici fortificațiunilor din port. Nu aminteste însă nimic despre rolul celor patru vase de răsboi cari deja la începutul răsboiului se aflau în port. Acestea încercaseră odată să mērgă în ajutorul flotei de la Port-Arthur trecând prin pasul Ciungaru, dar' de tēma escadrei japoneze de la Cēmulpo, s'au reñtōra în port. În 29 Februarie au eșit de nou din port, cu scop să prindă vapoarele comerciale japoneze. Din faptul, că telegrama despre bombardarea portului nu spune nimic referitoriu la ele, se presupune că pe timpul acela nu erau în port.

Alt moment însemnat în fașele de până acum ale răsboiului e, că de la 27 Februarie flota japoneză nu a mai dat atac asupra Port-Arthurului și nici nu a fost vēdută în apele din jurul portului. Probabil deci, că din partea flotei rusești de la Port-Arthur Japonesi nu se tem de vr'un atac, așa mult au slăbit-o prin desele atacuri de până la 27 Februarie, și astfel la bombardarea de la Vladivostok va fi participat și o parte din flota fostă în apele de la Port-Arthur. Acesta presupunere se confirmă și prin o telegramă din isvor englez, care spune că grosul flotei japoneze se află acum pe marea japoneză (pe la Port-Arthur e marea galbină) și spriginește debarcarea corpului II de armată la Port-Lezarev, spre nord de la Gensan. Știrea acesta denotă deci, că acum Japonesi și îndreptă transportul trupelor spre partea ostică a Corei, de unde ușor pot ajunge la riul Jalu, și fiind-că vasele de transport nu-

FOIȘORĂ

Creșt.nismul și femeile.

Conferență ținută de Dr. George Proca, în sala palatului comitatens, în 6 Martie n. 1904.

(Fine).

Cu privire la viața socială creștină aflăm în perioada gónelor o putere, carea dominăză întrēgă viața și întrēgă societatea în o puternică opiniune publică creștină, carea se manifestăză în toate faptele vieții private și publice în stimă și iubire, în ajutor reciproc, în virtuți creștinești, în jertfă și martiriu pentru evangelia și crucea Domnului; ear' femeia creștină ca soție și mamă și ca factor însemnat al vieții creștine își are în toate aceste virtuți partea și meritul său vecinic neperitor.

Când biserica creștină s'a emancipat de sub gónă, sub împăratul Constantin cel Mare, și la anul 313 s'a emis cel dintâi decret de libertate, — în acest act însemnat istoria ne spune, că un rol decizător a avut o femeie, sfânta Elena, mama împăratului Constantin, care în iubirea sa nemărginită față de Domnul nu numai că a

avut o influență binefăcătore întru revolvirea cestiunii celei mari a eliberării și emancipării biserice, ci a zidit și multe biserici, și a călătorit la locurile sfinte.

Pentru luptă sub acutul și ajutorul Domnului până la sfârșitul vécuiului fiind înactivată pe pământ biserica creștină, în perioada inaugurată prin Constantin cel Mare biserica emancipată de sub gónă luptă cu trei puternici dușmani interni, cu: eresurile, cu ingerința puterii lumești în afacerile autonome ale biserice, și cu prejudițiile și dătințele rele trecute din lumea păgână. Dzeu a voit însă, ca și din această luptă biserica creștină prin marile virtuți și prin caracterul și energia adevărat creștină să a bărbaților, cari s'au distins în această perioadă să iasă biruitori.

Femeile creștine și în această perioadă își dau întru prisosință tributul lor în serviciul evangheliei și bisericii Domnului.

Dintră mulțimea matrónelor creștine din această perioadă amintesc numai 4 nume pe Macrina bunica, pe Emilia mama sfântului Vasilie cel Mare, pe Antusa mama sfântului Ioan Chrisostom, și pe Monica mama fericitului Augustin, prin care se constată pentru toate timpurile, că adevărata pietate își are

leagănul și începutul în casa părintească inspirată de adevărurile creștine, precum și că organul merit a plămădi și a da direcțiune caracterului marilor bărbați este mama, în suflețită de spiritul genuin al creștinismului; și influența binefăcătore a mamei se vede și să rezimte în întrēgă viața bărbaților viitori.

Mai amintesc aici din istoria universală a creștinismului un singur fapt, carele de asemenea ne pune în deplină lumină rolul și misiunea ce o a luat asupra-și femeia în serviciul creștinismului. Când adevărat s'a înscenat lupta contra icónelor, lupta care a ținut aproape 100 de ani, prin ajutorul și influența a lor două femei, împărăteșele regente Irina și Teodora, se decretăză susținerea podôbei biserice, devenind icónele nu numai cel mai frumos ornament al ei, dar' în același timp: biblia și îndreptariul poporului în spirit creștineș.

Trecând acum la istoria bisericii și poporului român, istoria ne constată, că noi am adoptat creștinismul din timpurile cele mai vechi ale erei creștine, și anume din acele timpuri, în cari era vie și puternică în memoria popórelor amintirea vieții și activității Domnului pe pământ. Crescut fiind poporul nostru în religionea lui Christos în forma ei

genuină, și dotat din firea lui cu însemnate calități spirituale — în timpurile de tristă aducere aminte, în doctrina religiunii a aflat unicul îndreptat și scut, cu ajutorul căruia din luptele trecutului a eșit învingător.

În această luptă femeile își au partea lor însemnată, penru-că în timpurile de restriște, când Românul lipsit a fost de școlă și de carte, puternic a fost totdeauna simțul de pietate creștină al lui. Catechismul viu din care a învățat el să cinstescă pe Dzeu a fost mama română, și acea icónă a sfintei Născătore, care n'a lipsit nici odată din casa românului, și pe carea „în ori-ce gónă a sorții o a chihămat într'ajutor”. Mama română când înfășa drăgălașii săi copilași îi însemna cu semnul crucii, ear' când începeau a se desvolta, îi învăța să și facă cruce, să se închine dimineța și seara, să se închine când se puneau și sculau de la masă, și astteliu se sădea în copiii românului pe nesimțite „frica Domnului, începutul înțelepciunii”.

Pe paginile istoriei noastre sculptate sunt nume ilustre, cari au avut o influență decizătoare asupra tuturor bărbaților mari ai némului nostru.

Mama și soția lui Stefan cel Mare, fca sa domaița Elena, Stanca soția lui Mihailu,

mai de cătră Vladivostoc pot fi amenințate din partea Rușilor, țin blocat portul Vladivostoc.

Astfel au făcut de altcun și cu flota rusă de la Port-Arthur, pentru-ca la Cernulpo să-și potă debarca neconturbați trupe în Corea.

Afaceri preotești.

— Februarie 1904.

De când cu introducerea legilor politice-bisericești preoțimea a putut observa obvenirea unor lucruri curioase, cari până atunci nu se întâmplau.

În general mersul liniștit și natural al afacerilor de serviciu a preoției a fost și este alterat prin aceste legi, și nu arare-ori prin reprezentanții acestor legi.

Sunt afaceri, cari în interesul preoției noastre trebuiesc clarificate, și fiind-că în conferențele preotești până acum n'am cetit să se fi disertat undeva puncte de pe cari voesc a le atinge de astă-dată, nu ne rămâne alta de cât, ca usând de ospitalitatea ziariului oficios al nostru, aci să ne espunem păsurile și să discutăm asupra lor.

Ear' aceste păsură și lucruri dubii sunt multe, dintră cari voi aminti următoarele:

Se întâmplă nu arare-ori, ba mi-se pare că începe a se generaliza acum obiceiul, că nupțialii nu se mai prezintă și la parochul locului, pentru a 'și espune voința lor, ci simplaminte 'și scot atestatele de botez, pôte încă prin o rudenie de a lor, ear' cu atestatele se duc la matriculantul civil, încheind protocolul de publicare a căsătoriei.

Preotul adese-ori nici nu 'i mai vede până când se prezintă la cununie, urmarea cărui lucru este că preotul neavând cunoștință din isvor sigur despre afacere, nici nu 'i pôte vesti în biserică. Ear' când preotul le atrage atențiunea asupra datorinței de a se prezenta și la dînsul pentru luarea protocolului bunei-învoiri, ei răspund că așa li-a spus și dl notariș, că acum nu mai trebuie să se întârzieze la preotul, până la cununie, dacă vor voi să se cununie și la biserică.

Li face să nu se prezinte la protocolul bunei-învoiri, și împrejurarea, că preotul de comun îi taxază pentru acest lucru, pe când la oficiantul civil toate sunt în dar. Întreb acum pe unul mai expert în afaceri de aceste și în special pe cei competenți: care ar fi mijlocul curativ în cazul acesta, și cum să procedă preotul respectiv când îi obvin astfel de casuri? Alt cas. Se întâmplă că se naște vre-un copil, dar' nu trăiește de cât câteva ore, ori se zicem o zi-două, ear' preotul nici cunoștință nu are despre acesta, nefiind invitat pentru facerea botezului, dar' i se prezintă tatăl noul-născutului predându-i deodată atât atestatul despre cazul nașterii cât și cel despre cazul repausării noul-născutului — fiind-că ambele casuri le înștiințază

Ruxandra fca lui Vasile Vodă etc., sunt dovezi neperitoare de influința femeii asupra simțului de pietate creștină.

Fără a mai abusa mult de paciența dvăstră, nu mă pot reține de a nu vă aminti un singur incident din viața Dōmnei Despina soția lui Neagoe Basarab.

Domnul Munteniei Neagoe Basarab se apucase de zidirea monumentalei biserici de la Argeș. Puterile bănești se sleiseră însă înainte de terminare, și Neagoe chiamă pe boierii țării la sfat, ca dări nouă să arunce pe popor.

Atunci Dōmna Despina intră în sfatul țării și zise cu blândețe ingerescă: Măria Ta, dă pace poporului și-și mănânce cu mulțămire pâinea sa și se 'și iubescă țera sa; iată aici giuvaerile mele, primește-le și isprăvește cu ele casa lui Dumnezeu.

Amintesc în fine pe mama metropolitului Varlaam, pe mama fericitului arhiepiscop și metropolit Șaguna, care numai la insistența mamei sale a îmbrățișat cariera preotească, pe mama ilustrilor noștri bărbați Alexandru și Eugen Mocsonyi: Ecaterina Mocsonyi etc.

Ōre putea-re-ași încheia fără a aminti numele laureatei poete-regine Carmen Sylva, ale cărei serieri pătrunse sunt de cele mai sublimă idei creștine, și carea a conlucrat la restaurarea atâtor monumente religioase în regatul român a cărui mamă este!

Amintind aceste nume ilustre, adaug aici, că un însemnat rol în educațiunea ge-

de-odată la oficiantul civil — și-l rōgă pe preot să-i înmormenteze pe răposatul nou născut.

În unele casuri și-se mai spune că noul-născutul a fost botezat de mōșe, ori de altă femeie din apropiere, în altele și-se prezintă pur și simplu certificatele în cari se cuprind datele nașterii și repausării copilului.

Întreb acum: ce are de a face preotul în astfel de cas, pôte el înmormenta pe un răposat nebotezat, ori botezat numai cu botezul de necesitate, cu asemenea ceremonial ca și pe unul botezat de însuși preotul și în cimiteriul comun, ori ce e de făcut?

Apoi pe cel nebotezat nici măcar de mōșe, pôte-l induce în protocolul botezătorilor și al morților, căci considerând cerințele legii creștinești, un asemenea răposat nici măcar nume n'a primit, nici n'a fost susceput în rândul creștinilor, nefiind botezat?

Ear' dacă nu-l induci în protocoale, atunci cum vei arăta la statistică datele necesare, căci ale tale vor fi contrazicătoare la cele ce arată matriculantul civil?

Iată deci lucruri, cari trebuiesc bine precizate și corect rezolvate, pentru-ca să nu venim în impas. La aceste întrebări doresc a auđ un răspuns autoritativ, căci prea bine știu că multora li-se întâmplă astfel de lucruri, și nu va fi fără folos, ca să știm ce e de făcut și cum să procedem în casuri de acestea?

Preotul N.

Pentru catedrală.

La colecta pentru zidirea bisericii catedrale din Sibiu au mai intrat următoarele contribuiri:

I. Pe lista parochiei *Petrifalău* (tractul Sebeș): Nicolae Furtună, fost învățătoriu, 10 corōne; Ioan Rumosan, George Lascu, Ilie Lazar, Antimie Radu, George Cioran, câte 2 corōne; Dumitru Biscă, Nicolae Sentea, Simion Bota, Serafim Padure, Ioan Stefan Barbu, Teodor Radu, Nicolae Fulea, Chirilă Fleșeriu, Nicolae Costandă, Dumitru Aibu, Nicolae Vlad, Vasile Barbu, Eliseu Goția, Eroftie Morariu, Gligor Radu, câte 1 corōnă; de la 10 credincioși din contribuiri în sume sub 1 corōnă 5 cor. 30 fileri. În total 40 corōne 30 fileri.

II. Pe lista parochiei *Diviciorii-mari* (tractul Dej): v. d. Pelagia Imbuzan n. Mariaș, 4 corōne; treisprezece credincioși, la oaltă 1 cor. 20 fileri; șesprezece credincioși la oaltă 2 ferdele 4 cupe de cucuruz, vîndut cu 5 corōne. În total 10 corōne 20 fileri. (Parochul a dat pe lista preoției tractuale 150 corōne).

III. Pe lista parochiei *Urisiul-superior* (tractul Reghin): cassa bisericeii 20 cor.; Maria Matein, 2 corōne; din colecta de bucate 11 corōne 80 fileri. În total 33 corōne 80 fileri.

nerațiunilor viitoare au luat asuprași în timpul mai nou reuniunile de femei înființate anume pentru creșterea fetițelor în spirit creștinesc, o însemnată operă pentru dezvoltarea și prosperarea nămului nostru.

Terminând, dați-mi voie să constat, că biserica creștină, menită este de întemeietorul ei, ca vecinic să se edifice, vecinic să se reîntinerescă prin o nimerită punere în aplicare a adevărilor evangheliei în viața și activitatea poporului. Și când constat aceasta, datorință am să adaug, că biserica chiar în timpul nostru are de a lupta cu o mulțime de curente contrare spiritului creștinismului. În această grea luptă multe sunt influințele decizive. Citez însă a accentua cu deplină siguranță, că biserica română prin puternicul și valorosul ei organism, va fi la înălțimea misiunii; ear' femeia română, soția și mama română, își vor depune și în această grea luptă întru prisosință tributul lor în serviciul bisericeii mame, pentru susținerea și dezvoltarea individualității noastre naționale, ca astfel și prin noi, și prin activitatea noastră să se resimtă în viața și dezvoltarea ulterioară a poporului român glasul Domnului: „Eu sunt cu voi, și nimenea împotriva vōstră“.)

*) Din Condaclul Înălțării.

IV. Pe lista parochiei *Mesteaceni* (tractul Zarand): Ioan Văsiu, Adam Șipoș, Teodor Șipoș I. Adămuț, câte 2 corōne; Înleiu Bolcu, Giurgiu Simedrea, Ilie Berariu, Cătuța Berariu, Simziana Calimariu, câte 1 corōnă. În total 11 corōne.

V. Pe lista parochiei *Trestia* (tractul Zarand): cassa bisericeii 5 corōne; Milton Crișan, Angel Moise, Iosif Simziana, Lazar Simziana, Crișan Clăpa, câte 1 corōnă; Iosif Dura, (criznicul) 20 fileri; Adam Dan I. Vasilie (zileriu) 10 fileri. În total 10 corōne 30 fileri. Computată și suma de 100 corōne dăruită de parochul Petru Perian și soție-sa Agapia, rezultă 110 corōne 30 fileri.

VI. Pe lista parochiei *Iclandul-mare* (tractul Murăș-Oșorheiu): cassa bisericeii 20 corōne; Petru Sasu, Alexă Jovrea, M-hail Majlath, Stefan Cătană, câte 4 corōne; Timoteiu Florea, Vasile Majlath, Vasile Șanta, Artimon Cătană, Chirion Majlath, George Botoșeriu, George Radu, Teodor Radu, George Pop, Leontin Majlath, Grigorie Haibeș, Teodor Gorcea, Ioan Costin, Petru Iacob Hădărigu, Simion M. Moldovan, Simion Radu, Ana Hădărig Crăciun, Gavril Radu, câte 2 corōne; Nicodim Peteanu, Simion Hădărig, Ispas Bumba, Alexă Suciu, Vasile Bogdan, Ioan Jovrea, Vasile Păcurariu, Stefan Șanta, Mateiu Radu, Ioan Săracu I. Crăciun, George Cristurean, Leontin Halbeș, Anica Cătană, Teodora Sasca, Petru Voda, Teodor Șanta, Ioan Andreiu, George Șanta I. Chifor, Ioan Radu al Ravechii, Ioan Ciabu al focului, Ioan Hădărig, Susana Jovrea, Petru Pălcău, câte 1 corōnă; Petru Marcu, 60 fileri; Ioan Săracu bătrănu, Dochia Filip, Anica Călin, Petru Sandu, câte 40 fileri. În total 97 cor. 20 fileri.

VII. Pe lista parochiei *Sibiul* (tractul Săliște): cassa bisericeii 50 corōne; comuna politică 50 corōne; Aurel Hățiegan, notariu, 20 corōne; Maria I. Pau n. Stroia, Ianeș Petra, câte 10 corōne; Petru I. Căndea 3 corōne; Banciu Banciu, Oprea Bărs, Constantin Bucșan, Andreiu Bucșan, George Trōncea, Teodor Bărs, Vasile Banciu, Oprea I. Petra, Stan I. Petra Basma, câte 2 corōne; Ioan Neag, Ioan Nicula, Anica N. Popa Lupșă, Ana I. Bărs, Teodor Dicu, Petru Bratu, Nicolae Lal, George Fusoiu, Ioan Dordea, Teodor Apozan, Ianeș Lal, Ioan Săroiu, Ioan Topărcan, Danil Săroiu, Petru Pau, Ioan I. Bărs, Moise Dordea, Andreiu Banciu, Dumitru Nistor, Ioan I. Cornea, Petru Mihanciu, Ioan Taban, Ioan Moga, George Ciornea, Teodor Nicula, Nicolae Tabu, Petru Petru, Stan Petra, Petru Popa Săroiu, Dumitru Banciu, Petru Bărs, Petru Turcu junior, Dumitru Ruge, câte 1 corōnă; mai mulți credincioși, cu contribuiri sub 1 corōnă, 5 corōne 12 fileri. În total 199 corōne 12 fileri.

VIII. Particular au intrat de la: Vasile Gomboș, paroch în Vidra de sus (tractul Cămpeni), 100 corōne; George Nariță, inv. în Vidra de sus, 20 corōne; Romul To-dea 20 corōne, George Bodea, inv. provisoriu, 20 corōne.

NOUȚĂȚI

Pentru catedrală. Mult onoratul domn Dr. Ioan Mihu, advocat și mare proprietar în Vinerea, a contribuit la fondul pentru zidirea bisericii catedrale cu suma de 2000 cor., pentru-ce și pe aceasta cale îi exprimăm căldurose mulțămite, dorind, ca Dumnezeu să-i încunună cu succes întreprinderile și faptele, ca și pe viitoriu să potă fi sprijintoriul instituțiunilor noastre culturale.

Filiala sibiiană a reuniunii funcționarilor își va ține adunarea generală pentru anul curent (a XXXVII. adunare) în 25 Martie st. n. la 10¹/₂ ore înainte de amiază în sala de ședințe a magistratului. Întră obiectele asupra cărora adunarea va avea să decidă e și: alegerea a 4 membri ordinari și 3 membri suplenți în direcțiune, 1 membru ordinar și 2 suplenți în comitetul de supraveghiere, cum și distribuirea profitului realizat în 1903. Din raportul general amintim, că în anul 1903 reuniunea a dat ajutoare și stipendii membrilor, văduvelor și orfanilor după fosti membri ai reuniunii 79.555 corōne, din care sumă 29 văduve și orfani de membri ai filialei sibiiane au căpătat 1450 corōne, ear' din cametele fondului special de ajutoare al filialei 58 văduve și orfani au căpătat ajutoare în sumă de 930 corōne. Președint al filialei sibiiane e comitele G. Thalmann, secretariu Ilariu Muțiu-Urechia.

Despre iconografia bisericească, în interesanta conferință ținută de asesorul Dr. Miron E. Cristea în cadrul conferințelor publice arangiate de despărțământul sibiian al „Asociațiunii“, urmăză pe pagina următoare. Cum în textul acestei conferințe, sau studiu, vor veni intercalate și ilustrațiunile, modele de iconostase, etc., a trebuit să așteptăm cu începerea publicării până când am putut să i rezervăm în corpul ziariului spațiu potrivit. Suntem siguri însă, că prin publicarea — fie și cam întârziată — a acestui interesant studiu, facem plăcere cetitorilor ziariului nostru.

Musica corurilor noastre. Ziariul „Acțiunea“ din București scrie sub titlul de mai sus următoarele:

„E trist obiceiul adoptat la noi în țară, acela de a importa din afară lucruri cari nu se pot acomoda de loc cu firea noastră, un fel de maimușerie, cari de sigur nu ne pôte servi la nimic.

Lăsând la o parte atâtea obiceiuri cărora li-am dat împămîntenirea și cari numai pentru naivi de mai pot avea vre-o valoare, și venind la musica noastră care se cântă în biserică, vedem că și aici s'a căutat a se schimba cu totul caracterul ei, și în locul unei muzici dulci, pioșe, care se facă să ne turnice prin tot corpul fiori blânzi și fermecători, auđi o musică ce mai curînd s'ar potrive pe scena teatrului nostru.

Sar pără mai mult că auđi pe un Faust făcînd declarații infocate unei Margarete ôre-care, de multe-ori o musică sgomotōsă din repertoriul operelor lui Wagner, nici odată însă o musică ce se înalțe sufletul, să ne înblîndescă inimile.

Nu mai e glasul acela umilit al creștinului ce își plcă genunchii în fața sfîntului altar, încălîndu-și rugile cătră a tot puter-nicia celui prea înalt, ci e glasul disperatului amoresat, cari își vede iubita mîngăiată în alte brațe de cât ale sale.

Mai mult încă, sunt mulți așa numiți artiști, care parvenind să capete vre-un post de dirijor de cor la vre-o biserică, țin să se introducă cu glasurile lor la înființ, și în locul unei armonii generale, al unor melodii dulci și frumoșe, auđim soluri de la început până la sfîșit, de cele mai multe-ori, cîntate cu un glas care de departe suna a dogit.

E foarte trist că se permite comiterea unui asemenea lucru și de regretat e că acei în sarcina cărora cade controlul acestor coruri nu 'și dau nici cea mai mică ostenelă pentru a schimba starea.

Mine de aramă în Munții-apuseni. Pe hotarul dintră Roșia și Arceș, la „Rușinovă“, „Musca“ și „Lupșă“ s'au aflat mine de aramă. Probele făcute au dat 59% cupru, 26-25 gr. argint și 5-25 gr. aur la o tonnă de pētră. Pentru exploatarea minelor a scos licență firma Sternberg (Budapesta).

Incendii. În comuna Lișneu (Treiscaune) un incendiu oribil în timp de jumătate oră a făcut serum jumătate satul.

Păduricea de brați tineri de pe cōsta delului cetăți de la Deva, aprinsă de rău-făcători: până acum necunoscuți, a ars pe întindere de un jugăr și jumătate.

Contele Waldersee, mareșal în armata germană și fost comandant al trupelor aliate cari au suferit în China revoluția boxerilor, a răposat Sămbătă în Hannover, în etate de 72 ani. Împăratul Wilhelm afînd despre mōrtea generalului seu, a trimis văduvei telegramă de condolență, în care zice că a pierdut în răposatul „pe vechiul seu amic bun“.

Societate minieră în comitatul Cojocna. Sub firma „Bruxella Forgácskut“ s'a înființat o societate pe acții (belgiană), cu capital social de 2 milioane de franci (în 4000 de acții à 500 franci), avînd de scop exploatarea și valorisarea de carbuni și ori-ce fel de minerale ce se vor afla în hotarul comitatului Cojocna și eventual și în al celor învecinate, cum și valorisarea și exploatarea licențelor de minerit. Cum raporteză „Magyar Polgár“, societatea a cumpărat deja douăzeci șurfuri în hotarul comunei Forgácskut din comitatul Cojocna. Procuristii filialei („Hőkelept“) de la Forgácskut sunt: Tadeu Nathanson, proprietariu, și Paul Ritter, director de bancă, ambii locuitori în Forgácskut.

Pedanteria militară. Un soldat din garnizōna de la Lemberg în una din zilele trecute fusese trimis cu ôre-care comisiune la secția morburilor infecțioase a spitalului militar. La ușa secției stă de pază totdeauna un soldat, cu poruncă aspră, ca numai celor cari sunt în serviciul secției să le permită intrarea. Soldatul de pază a luat porunca ad literam și pe soldatul trimis l'a oprit cu obicuințele „Halt! Wer da?“. Acesta însă, știind că e trimis în afaceri de serviciu, n'a reagat la opreliște, ci a mers înainte spre

ușă. Atunci pașa i-a descărcat în pect pușca, ucișându-l. „Ucișatul la poruncă” acum e arestat; dar’ ce vină are el, că s’a ținut strict de pedanteria regulamentului de serviciu?!

Avis dlor învățători. La dorința și atârnuța mai multor colegi m’am hotărât să tipăresc liturgia mea pentru corul școlărilor (pe 2 voci) în ediție populară, în format mic, legat elegant, ca manual în mâinile școlărilor. La cele ce deja conține liturgia mea, voi mai adăuga unele imne bisericești (irmose, priceane), cum și răspunsurile funebreale în înmormântări. — Ear’ la începutul broșurii voi tipări și câteva lecțiuni pentru cunoșterea notelor, ca elevii să le cunoască și să se știe orienta în noul sistem al cântărilor. Cei cari s’au folosit de liturgia mea și p’te au aflat unele scăderi, sunt rugați a’ mi comun ca observările, ca după puțină să țin cont de ele la noua ediție. Doritorii de a avé această ediție a liturgiei mele p’tru școlari, să b’nevoiască a m’ avia pe o carte postală: câte exemplare abonază pentru școlari? Prețul unui exemplar va fi cel mult 60 fileri (30 cruceri). Dacă vor încurge abonamente destule, prețul p’te fi eventual redus. Prețul se plătește la primire. Indată ce voi avé abonamente destule, pun cartea sub tipar. Arad (Fejsza útcza 32) Mártyr, 1904. Nicolae Ștefu, învățătoriu.

Lucruri slabe. Cu datul de 29 Febr. st. n. m’ se trimite din părțile Hunedorei o corespondență, pe carea dacă o publicăm, facem acest lucru numai îndemnați de dorința, ca cei ch’mai s’ caute sanarea re-lor. Corespondența e următoarea: „Ar fi un păcat strigător la ceru, când intelighința de la sate ar trece cu vederea unele dat ne ce contribuie mult la profanarea bisericei noastre creștine, — și mai ales atunci când cei puși pentru moralisarea poporului eredincios nu numai că nu pun zăg-z acestor datine, dar’ chiar conlucră la ele.

Așa, bună-ora, în comuna „Booz” (comitatul Hunedorei) e o datină atât de rea și imorală, că în Duminica primă a marelui post al paștilor, sub numirea de „Sântoder” tiner mea zice că „se însoțește” și cu dinși astfel p’rce și bărbați și femeie, — și anume: în ziua aceea feciorii și fetele fac jocuri cu lăutari și-și petrec în jocuri și beuturi aprôpe totă Duminica primă a marelui post și uopt-a până spre ziua de Lun- Ca la toate alte petreceri publice, aci comit apoi cele mai multe fărâdelegi.

E de notat că parohia gr.-or. (gr. cat. deocamdată nu au preot, fiind parohia vacantă) și în anul trecut a arătat „Bal” pentru biserică în această zi de smerenie și multă înfrânare, și tot-așa era să se facă și în anul acesta, dar’ fiind bolnavi copiii ospetărilor, planul nu s’a putut realiza întocmai. „Bal” a nume, drept că nu s’a arătat, dar’ pentru aceea tinerimea totuși a ținut petrecere. A nume: feciorii și fetele (înpreună cu gentila dșora fiică a preotului) s’au adunat la casă privată și pe lângă muzică și-au petrecut totă ziua, fără-ca respectivul preot să-și facă datoria de moralisare la acest popor rămas în adâncă întunecime.

Când am publicat acestea mi-am luat o sarcină de pe sufletul și conștiința mea de creștin, mahnit adânc vădând cum poporul român și eredincios, din cauza întunerecului merge din an în an pe povârnișul demoralizării. (Novițul.)

Economii cari vesele să aiba recoltă bogată se-și procure semințele trebuincioase de la casa de semințe ces. și reg. de curte Edmund Mauthner, Budapesta, Rotenbiller-utca 33. Firma trimite ori-cui bogatul seu preț-curent ilustrat, de 262 pagini. Prețurile semințelor, veritabile, curățite de îngrijire, sunt eștine. Deosebi vrednice de amintit sunt semințele de năpi de nutreț, împreună și asortimentul bogat de sorte nobile de bucate.

Teatrul orășenesc.

Între piesele jucate zilele din urmă pe scena teatrului orășenesc a fost și drama în 4 acte „Zapfenstreich” (Retragerea), de A. Beyerlein, care Duminică s’a reprezentat a treia-ora. E o dramă sguduiore, cu subiect din viața militară. În colorie cele mai vii ne arată prăpastia spre care aluncează unele fete, cari fără să-și dea seama alergă după militari, și în care prăpastie de obicei trag și pe ai lor, pe părinți. — Persoanele teatrului, angajate în piesă, s’au achitat de rolurile lor în moduri cel mai onorabil, stăruind la finea fie-cărui act aplausele publicului.

Ca noutate pe scena teatrului de aici s’a jucat atât Luni cât și Marți opera „Frühlingstaut” de Strauss. De-și muzica în parte era cunoscută, piesa a plăcut foarte mult, fiind de tot hazlie. Trăcează din viața vienezilor. Peste tot direcțiunea își dă totă silința, ca publicul să fie satisfăcut.

Mercuri (9 Martie); „Der Jongleur”, posă în 4 acte de Emil Pohl.

Joi (10 Martie): „Die lieben Feinde”, comedie în 3 acte, de Hugo Lubliner.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

Caracteristica bisericilor orientale.

Intre biserica ortodoxă și cea apusenă există o deosebire esențială și cu privire la edificiile bisericești. Cele apusene impun de cele mai multe-ori mai ales și prin mărimea, prin grandiositatea lor; pe când cele din orient — mult mai mici — se caracterizează prin variațiunea stilului, prin drăgălășenia formelor, și în deosebi prin frumseța ornamentării interne.

Spre a ilustra această afirmațiune înșirăm aici câteva casuri: D. e.

1. Domul de la Pisa (Italia XI—XII v.) e 95 m. lung, 32 m. lat; ear’ cupola 54 m. înaltă.

2. Biserica metropolitană a sfântului Stefan din Viena (XII—XV v.) e 108 m. lungă, 10-6 lată, 27-2 m. înaltă; turnul 136-67 m. înalt. Are un clopot de 22.626 klg., vârsat din tunurile turcești ocupate la 1711.

3. Domul de la Strassburg (XI—XV v.) 110 m. lung, 41 m. lat și 30 înalt.

4. Biserica arhiepiscopescă din Freiburg (in Baden v. XIII—XIV) e 125 m. lungă, 30 lată, 27 înaltă.

5. Catedrala de la Chartres (Francia 1190—1260): 131 m. lungă și 46-4 m. lată.

6. Domul de la Köln este 135 m. lung, 61 m. lat; înălțimea până la marginea de desupă a coperișului 46 m.; până deasupra coperișului 61 m. Turnurile sunt de 160 m. înalte.

7. Catedrala de Reims (Francia, 1212—1430) e 138-69 m. lungă, 49-45 m. lată, 37-95 m. înaltă. Are un clopot de 12.300 klg.

8. Catedrala din Amiens (Francia, zidită de la 1220—88) este 143 m. lungă, 65 m. lată; ear’ înălțimea până la boltitura este 43 m.

9. Domul din Milano (XIV—XVI). 148 m. lung, 88 lat, 47 m. înalt; ear’ cupola 64 m. Încap 40.000 persoane.

10. Cea mai mare biserică din lume e până acum a sfântului Petru din Roma. Este 211-5 m. lungă; în fațadă 112-6 m. lată; 46-2 m. înaltă; cupola este înălțime 123-4 înaltă, și afară, până la cruce, are 132-5 m.; diametrul ei e de 42 m. Are 30 altare.

11. După modelul sfetei Sofiei din Constantinopol se edifică acum în New-York (America) o biserică uriașă, în stil bizantin. Cupola e 165 m. înaltă. Cuprinde 70.000 ômeni; cu 20.000 mai mulți, ca a sf. Petru din Roma.

Bisericile orientale mai mari sunt în Rusia, în deosebi catedralele din Moscva și Petersburg; ear’ biserica, „sfintei Sofiei” din Kiev d. e. e 70 m. lungă și 40 m. lată.

Asemenea sunt biserici ceva mai mărișore pe muntele Atos, în Salamis, Salonic și Constantinopol. Așa la Hagia Sophia din Constantinopol, zidită de Iustinian de la 530—537, numai interiorul bisericeii ca atare, fără nartix, face în lungime 76 m., latimea 71 m. Înălțimea cupolei din lăuntru e 67 m. diametrul 25 m.)*

În colo cele mai multe biserici orientale sunt mici, une-ori chiar foarte mici; în proporție însă sunt mai număröse. În Moscva sunt de tot 450 biserici, pe lângă vre-o 27 mănăstiri. În București sunt și acuma încă vre-o 116 biserici, de-și multe s’au străformat. Cele mai frumoase, ca „Domnița Balasa”, „Antim”, „Amza”, „Sfții Voivodi” etc., sunt foarte mici. Chiar cea mai mare, de la Sfântul Spiridon, are numai 35 metri în lungime. Cea mai mare biserică românească este: în România: Metropolia din Iași; ear’ în Bucovina: Catedrala arhiepiscopescă.

Catedrala noastră din Sibiu are următoarele dimensiuni:

- 53-10 m. lungă;
- 25-40 m. lată, la mijloc;
- 24-70 m. înălțimea internă a cupolei;
- 34-70 m. înălțimea externă a cupolei;
- diametrul cupolei e 15 m.;
- 45-03 m. înălțimea turnurilor.

În Atena erau — până bine de curând — 88 biserici, de-și pe multe le-a nimicit trecutul războinic. Catedrala vechiă are pe din lăuntru abia 11 m. în lungime, 6-25 m. latime, 7 m. înălțime. Cea mai mare, numită Kam-Karea, este 13 m. lungă, 11 lată; deci adevărate capeluțe față de cele apusene.

Bisericile orientale nu impun deci prin mărimea lor.

Podoba principală a bisericilor orientale o formeză — pe lângă întocmirile interne bogat aurite — pictura, care prin originalitatea sa, prin farmecul și vioiciunea colorilor de-oparte, ear’ de altă parte prin cuprinsul sau înțelesul scenelor reprezentate, captivăză întrégă atențiunea privitorilor, umplându-i de admirațiune și de evlavie.

Tôte bisericile monumentale din țerile orientale store prin frumseța internului lor bogat admirația vizitatorilor. Această e o cerință reclamată nu numai de scopul acestor sfinte locașe, al căror intern trebuie să ne impresioneze plăcut sufletul, prezentând ochilor nostri sufletești pe stăpânul lumii, de care — întrând în biserică — dorim a ne apropia cu totă smerenia și cucernicia, — ci mai ales reclamată și de splendorrea caracteristică ritului oriental, plin de ceremonii și de pompă externă, cari trebuiesc să stea la înălțimea, avântul și frumseța neîntrecută a textului rugăciunilor, a cântărilor și a tuturor părților, câte compun esența și cuprinsul acestui rit, admirat de cei mai competenți bărbați din toate timpurile.

*) Această biserică a folosit a folosit clopotele, în v. IX. Impăratul Mihail bejivul le-a primit ca dar din Veneția. Ele au fost inventate în „Campania”, de aici numirea de „campane”. Înainte de clopote era în us toca, și un timp trimbița, împrumutată de la Iudei.

Azi cel mai mare clopot din lume e în Moscva, numit Taro-Colacol*. E de 201.924 klg. greu, 8 m. înalt, și are 20 metri în periferie. Sub el încap 200 ômeni. (Vezi „Călătoriile în Rusia” de arhimandritul Nifon Popescu de la Sinaia 1903) Rusii au adese-ori câte 20—30—40 clopote la o singură biserică.

Aflându-ne în o biserică orientală, care din toate punctele de vedere, — al ornamentării interne, al picturii, al acțiunilor rituale, al odôrelor preoțești, al cântărilor, al ordinei etc. — p’te să se ridice la înălțimea cuvenită cerințelor acestei biserici, — atunci cu adevărat trebuie să iese din abundența sentimentelor, ce copleșesc sufletul privitorilor, cunoscuta esclamațiune a trimișilor ruși, când au văzut biserica sfinte Sofiei din Constantinopol: „Cu adevărat, aicia locuște Dumnezeu!”

Ca răsăriteni, ca ortodoci, trebuie să ținem cont de aceste cerințe esențiale ale bisericilor orientale, căutând — în cadrele puterilor noastre materiale — și în ceea-ce privește ornamentarea internă a împodobi mai ales o catedrală cât mai frumos și mai impunător, pictând interiorul ei conform prescripțiilor artei bizantine.

Pictura bizantină.

Mulți au creșut și mai cred încă, că pictura bizantină este aceea, care înfățișază figurile sfinte în forme seci și fără viață. Această credință s’a născut în urma decădîței picturii bizantine, care mai ales de prin vécul al XVI-lea a degenerat adese-ori în niște simple desemnuri decorative și fără nici o expresie; ba une-ori sunt aceste figuri de tot nenaturale, dacă nu tocmai niște caricaturi ridicole.)*

Îcônele păstrate din timpul de înflorire al picturii bizantine însă nu sunt seci și neespressive, ci vii.

Așa d. e. icônele de mare valoare din capela sfântului Nicolae din mănăstirea Laura, de pe sfântul munte Athos, sunt pictate cu deplină aprofundare a obiectului reprezentat, și anume de Phrangos Katellanos, spaniol de origine. Ele sunt cele mai bune monumente de pictură vechiă.

Învieria d. e. reprezintă de-oparte bucuria celor mântuiți, de altă parte frica și cutremurul celor cu conștiința necurăță. Acesta cêrcă a se ascunde după niște sarcofage.

Evangelistii nu sunt niște bărbați simpli, pe cari îi recunoști numai din simbolurile lor, ci din contră, pare-că cu ochii vezi în espresia lor urmele unei înalte inspirațiuni și a primirei revelațiunii dzeesti.

Fetele sfinților au trăsuri caracteristice individuale, cu o espresie plină de intelighință, de modestie ori blândetă, care te impresionează foarte plăcut.

Aceste sunt cele mai vechi (din 1360) și totodată mai bune rămășițe din picturile muntelui Athos. Cele de mai târziu (vécul XV și XVI) sunt de mai puțină valoare artistică.

Manuil Panselinos.

În acest spirit a lucrat mai ales vestitul pictor oriental de la Salonic Manuil Panselinos în vécul XII, numit mai târziu Raffaelul școlei bizantine. Se zice, că a trăit pe timpul împăratului Andronic I. Îcônele și bisericele pictate de el în muntele Athos erau cele mai lăudate.

Discipolul seu, pictorul-călugăr din muntele Athos Dionysios, îl descrie astfel: „Am încercat să imitez icônele și strălucitele biserici pictate de Manuil Panselinos, care lucea odinioară în arta picturii, ca și un al doilea sôre, ca și luna aurie, întrecând și întunecând cu admirabila sa artă pe toți pictorii vechi și noi, cum în mod evident dovedesc această picturile lui pe zid și icônele zugrăvite pe lemn. Această o constată fie-cine, care privește și esaminează aceste lucrări, și dacă numai puțin se pricepe la pictură”.

Acesta e cel mai bun pictor bizantin. Profesorul de la facultatea teologică din Cernăuți Dr. Theodor Tarnavski**) astfel îl apreciază: „Acest pictor renumit, de-și a păzit totdeuna tipul prelat de tradițiune, a știut cu geniul naturii sale să dea icônelor depinse de el o naturalitate plină de viață, imbinând cu un colorit viu și un desen escelent în totă privința”.

*) Un exemplu pocit de pictură bisericească decădută este și chipul sfântului Christofor, pe care l’am copiat din biserica română de la Răstoșnea, în Transilvania (protopopiatul Reghinului. Vezi fig. nr. 3). Viața lui e puțin cunoscută. Unele martirologii afirmă, că pe timpul împăratului Decius convertia în Lycia păgani. A suferit martiriul, fiind străpuns cu săgeți și în fine decapitat.

O frumoasă legendă aflăm despre el la Jacob de Voragine († 1296). Să fi fost un uriaș păgân, de 12 urme. A plecat în lume, să găsească pe cineva mai tare de cât el. Căutând în zadar, în fine s’a supas dracului. Dar’ — vădând odată, că dracul ocolește o cruce — s’a convins, că cel reprezentat prin cruce e mai tare. Aude de Christos; îl caută, dar’ aude de la un eremit, că cel mai bun mijloc de a-l afla este: a face bine. Fiind mare și puternic, eremitul i-a recomandat, ca — în lipsa în pod — se treacă de ômeni peste o apă, în care mulți se inecau până acum. A ascultat. S’a așezat lângă ael riu și trecea pe toți călătorii. Odată trecea pe un copil. La mijlocul apei nu mai p’te de greu, și exclamă: „Pare-că mă apasă întreg pământul!” Copilul îi răspunde: „Mai mult de cât atât, căci duci pe Acela, care a creat cerul și pământul”. Era Copilul-lisus, care la băgat în apă capul plecat de povară al uriașului și l’a botezat, numindul Christofor — Cel-ce a purtat pe Christos.

De cele mai multe-ori îl și aflăm pictat ca uriaș. Se razimă de un băț, care a înverșit; trecând prin apă și ducând pe umeri pe Copilul-lisus, care ține în mână globul pământului cu cruce pe el.

E hramul multor oșpiții de pe munți etc.

Unii afirmă, că în evul mediu exista credința: Cine vede chipul lui Christofor, în acea zi nu p’te muri de o mörte neprevădută, mai ales de ciumă, etc. De aceea îl zugrăviau cât mai mare, ca să l’ vadă mulți. În domul de la Worms este chipul lui Christofor cu inscripția:

„Per te strenu datur, „Atra fames, pestis,
„Morbi genus omne fugatur. „Christi Christophore testis.

În Notre-Dame din Paris e statua lui Christofor de 27 urme la înțrarea în naie. În Sant-Marcus din Veneția încă aflăm chipul lui uriaș.

O înfățișare foarte frumoasă are Christofor în tabloul făcut de Dirk Bouts, care se află azi în pinacoteca vechiă din München. (V. Christliche Ikonographie de H. Detzel 1896. Freiburg pag. 256).

Sinaxariul oriental îl descrie astfel (9 Maiu): „Sfântul mucenic Hristofor, ce se numia mai nainte Reprov, era cu neamul căpăun și la trup mare grozav, făcut la obraz ca câinii”. Măneacă de la această descriere unii zugravi vor fi dat fetei sale, mai mult sau mai puțin exagerat, o formă de câine; ear’ meșterstrică de la Răstoșnea — vădând undeva vr’un astfel de chip sau cetind ceva despre acest sfânt — i-a pus simplaminte în grumazi un cap de porc.

**) „Zidirea și întocmirea etc. a locașului dzeesc”. Cernăuți 1894, pag. 94. Greșește unde zice, că Panselinos a trăit în vécul XVI.

(Va urma).

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții.

Convocare.

Domnii acționari ai „Cassei de păstrare în Mercurea“, societate pe acții, se convocă prin această la

a VI-a adunare generală ordinară

conform §-lui 16 din statutele societății, pe *Duminecă în 27 Martie st. n. 1904 la 2 ore p; m.* în localul societății din Mercurea cu următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul general al direcțiunii pentru anul 1903.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Decisiunea asupra conturilor anuale.
5. Decisiunea asupra împărțirii profitului curat.
6. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.

7. Propunerea direcțiunii pentru înmulțirea capitalului social. (58) 1—1

8. Propunerea direcțiunii pentru întrebuintarea intereselor fondului de rezervă.

9. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un period de 1 an.

În lipsa acționarilor recerți la adunarea generală din 27 Martie, conform §-lui 20 din statutele societății, adunarea generală se va ține în 3 April st. n. 1904 cu același program, în timpul și în localul deja indicat.

Domnii acționari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală, sunt poțiti conform § lui 17 din statute de a-și depune înainte de adunare acțiunile scrise pe numele l-r, respective pe numele acelora, pe cari îi represintă, precum și documentele de plenipotență la cassa societății.

Mercurea, la 7 Martie 1904.

Direcțiunea.

„Zlăgnea“, institut de credit și economii societate pe acții în Zlagna.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ZLĂGNEANA“, societate pe acții, se convocă prin această la

a VI-a adunare generală ordinară

conform §. 16 din statutele societății, pe *Sâmbătă la 26 Martie st. n. 1904 la orele 10 a. m.* eventual la 2 April st. n. 1904 în localul școlii rom. greco orientale din Zlagna cu următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Împărțirea profitului curat.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1904 pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
4. Alegerea a doi membri în direcțiune conform §-ului 32.
5. Eventuale propuneri în sensul statutelor. (60) 1—1

Acei domni acționari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală sunt poțiti conform §. 52 din statute, a-și depune înainte de adunare acțiunile scrise pe numele lor respective pe numele acelora, pe cari îi represintă, cum și documentele de plenipotență, la cassa societății în Zlagna, la „Albina“ în Sibiu, la „Victoria“ din Arad, la „Făgetana“ în Făget, la „Auraria“ din Abrud, la „Detunata“ în Bucium și la „Buciumana“ în Bucium Poeni.

Zlagna, 4 Martie 1904.

Direcțiunea.

Active.		Contul Bilanțului.		Pasive.	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa	848.18	Capital social	50,000.—		
Escompt	197,177.—	Depuneri	69,014.69		
Imprumuturi hipotecare	2,434.—	Reescompt	69,863.—		
„ pe obligațiuni	1,180.—	Fond de rezervă	5,147.64		
Mobilier	394.65	Tantieme neridicate	95.55		
după amort. de 10%	39.65	Dividendă neridicată	423.50		
Diversi debitori	1,191.16	Interese transitoare	5,737.84		
„Albina“ cont curent	1,480.—	Scop de binefacere	158.14		
Interese de reescont anticipative	1,088.70	Profit net	5,313.68		
	205,754.04		205,754.04		

Debit.		Contul Profit și Perderi.		Credit.	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Interese de depuneri	3,788.97	Interese de escompt	9,182.64		
Chirie	400.—	„ „ imprumuturi hipotecare	115.22		
Salare	2,479.64	„ „ pe oblig.	109.29		
Contribuție	940.—	Provisiuni	3,181.45		
Dare după interesele depunerilor	378.97	Competințe de scris	2,304.52		
Marce de prezență	688.60				
Porto postal	72.79				
Competință de timbru	19.32				
Spese	590.70				
10% amortisare din mobilier	39.65				
4% interese fondului de rezervă	180.80				
Profit curat	5,313.68				
	14,893.12		14,893.12		

Zlagna, la 31 Decembre 1903.

Emanuel Beșa m. p.
director executiv.

Ștefan Păsculeț m. p.
cassariu.

Iosif Goia m. p.
contabil.

Membrii direcțiunii:

Petru Popoviciu m. p.

vicepresident.

N. Cristea m. p.

I. Magdu m. p.

P. Presecan m. p.

Ș. Corpade m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Membrii comitetului de supraveghiere:

I. Lucăcel m. p.

P. Onea m. p.

V. Damian m. p.

D. Costea m. p.

P. Hanchesiu m. p.

Redactor prov. Dr. George Proca.

Nr. 192 1904.

[57] 2—3

Nr. 242/1903.

[33] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna Bucium Isbita, tractul Abrud pe baza rezoluțiunii ven. consistoriu din 27 Ianuarie 1904 nr. 767 Bis., se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cei-ce doresc a ocupa acest post își vor înainta suplicele, instruite conform legilor în vigōre subsemnatului oficiu protopresbiterial și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare la biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului Abrud.

Abrud, 19 Februarie 1904.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroh în comuna bisericăscă de clasa a III-a Gârda-de jos cu filia Neagra de sus, protopresbiteratul Cămpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele cuprinse în cōla B. pentru întregirea dotațiunii preoțești.

Doritorii a ocupa acest post se trimită cererile concursuale cu documentele necesare la subscrisul în termenul convenit și a se prezenta înainte de alegere la biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Cămpeni, 17 Octobre 1903.

Romul Furdul
protopresbiter.

Candidat de avocat

cunoscător perfect al limbei magiare și române află aplicare în cancelaria advocațională a lui Dr. Mátyás Lázár, Sibiu, str. urezului 11. (31) 10—10

„VICTORIA“

institut de credit și economii, societate pe acții, în Arad.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA“, prin această se invită conform §-ului 17 din statute la

a XVI-a adunare generală ordinară

care se va ține în Arad, la 13 Martie 1904 st. n. la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (strada Archiducele Iosif nr. 2).

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
3. Alegerea a 3 membri în direcțiune.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere. (58) 1—1

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în sensul §-ului 22 al statutelor, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență la cassa institutului, sau la institutele de credit și economii „Albina“, „Timișana“, „Bihoreana“ și „Oraviciana“ cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, în 1 Martie 1904.

Direcțiunea institutului.

Active		Contul bilanțului.		Pasive.	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în numerar	65,855.83	Capital social, 3000 acții a c. 200	600,000.—		
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	15,088.92	Fond de rezervă	368,266.55		
Cambii	5,038,789.46	Fond de pensii	67,456.51		
Imprumuturi hipotecare	833,028.—	Depuneri spre fructificare	4,580,861.83		
Avansuri pe efecte	55,461.—	Depozite de cassă	17,092.93		
Efecte publice	108,900.—	Reescont	579,369.—		
Acții dela div. bănci	49,360.—	Dividendă neridicată	1,088.—		
Credite de cont curent	33,669.17	Diverse conturi creditore	9,377.10		
Casa institutului și alte realități	204,482.39	Contribuție nesolvită după inter. depunerilor pe sem. II.	9,874.05		
Mobilier	7649.48	Interese transitoare anticipate	71,132.60		
după amortisare	764.94	Profit transpus	6,848.63		
Diverse conturi debitoare	2,626.30	Profit net	103,333.93		
Interese transitoare restante	9,454.50		110,182.56		
	6,414,601.11		6,414,601.11		

Debit.		Contul profitului și perderilor.		Credit.	
	Cor. fil.		Cor. fil.		Cor. fil.
Interese pentru depun. spre fruct.	198,875.75	Interese de la cambii	347,736.32		
„ reescont	27,895.05	de la imprumuturi hipotecare	56,999.94		
Contribuție directă	20,923.49	de la avansuri pe efecte	4,949.70		
10% dare după interesele depunerilor	19,888.29	de la cont-curent	3,215.30		
Spese: imprimate, registre, luminat, încălțit ș. a.	12,625.41	de la efecte proprii	2,563.80		
Porto	6,251.59	Chirie și alte arēndi	9,127.36		
Competință de timbru	474.56	Provisiuni și alte venituri	13,016.20		
Salare	36,370.65	Profit transpus	6,848.63		
Bani de cuartir	7,604.96				
Chirie	2,600.—				
Amortisare din mobilier	764.94				
Profit transpus	6,848.63				
Profit net	103,333.93				
	444,457.25		444,457.25		

Arad, 31 Decembre 1903.

Oncu m. p., dir. executiv.

Raicu m. p., secretariu.

Direcțiunea:

Mihail Veliciu m. p.
president.

R. Ciorogariu m. p.
vicepresident.

V. Mangra m. p.

Dr. N. Cioclan m. p.

Petru Truța m. p.

Traian Vășian m. p.

Dr. A. Demian m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Arad, 2 Martie 1904.

George Feier m. p., president.

Georgiu Popoviciu m. p., vicepresid.

Paul Mitovan m. p.

Nic. Marcu m. p.

Dr. Sever Ispravnic m. p.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiocesane.